

Duurzaamheidsbeleid Topaz 2025-2028

‘Nu zorgen voor de generatie van morgen’

Topaz	Vastgesteld door:	RvB	Proceseigenaar:	Raad van Bestuur		
	Vastgesteld op:	14-4-2025	Verantwoordelijke:	Directeur bedrijfsvoering	Evalueren voor:	1-4-2028
	OR & CCR		Auteur(s):	Robin Matheeuwsen & Gerard van Rijn	Herzien op:	1-4-2030

Inleiding

Dit duurzaamheidsbeleid 2025-2028 beschrijft de duurzaamheidsdoelstellingen en aanpak bij Topaz. Duurzaamheid is een thema dat niet meer onder stoelen en banken geschoven kan worden. Op alle niveaus houdt het mensen bezig, zo ook de zorg en ook Topaz.

De klimaatcrisis vormt een grote bedreiging voor de volksgezondheid (WHO, 2021). We zien nu al steeds langere hooikoortsseizoenen, meer infectieziektes, hittestress en toenemende luchtwegproblemen (RIVM, z.d.); de zorgvraag wordt hiermee groter en de druk op de zorg en haar personeel dus ook. Tegelijkertijd draagt de zorgsector hier ook zelf aan bij. Zo is de sector verantwoordelijk voor 7% van de totale CO₂-uitstoot in Nederland, voor 4% van het afval in Nederland en voor 13% van het grondstofgebruik.

Deze paradox wil de zorgsector doorbreken en dit doen zij door middel van de Green Deal Duurzame Zorg (GDDZ). Topaz heeft deze deal ook ondertekend en zich daarmee gecommitteerd aan het behalen van de daarin gestelde doelstellingen. De hierin genoemde doelstellingen volgen de wettelijke eisen om 55% CO₂-reductie in 2030 en klimaatneutraliteit in 2050 te behalen. Middels onze inzet op verduurzaming voldoet Topaz niet alleen aan Europese en Nationale wet- en regelgeving, maar draagt zij ook bij aan passende zorg voor de mensen nu, als ook volgende generaties.

Wat betekent dit voor Topaz?

Als Topaz hebben we de taak om de uitstoot die vrij komt door ons handelen te verminderen. Kijkend naar uitstoot is onze bedrijfsvoering in grofweg 4 thema's in te delen: mobiliteit (wagenpark, woon-werk en zakelijk verkeer), vastgoed (gebouwde omgeving, energie), facilitair (o.a. afval, voeding, medicijnen) en inkoop (contracten). Op deze thema's wordt vanuit wet- en regelgeving ook actie gevraagd. Zo moet Topaz op deze thema's haar milieuregistratie (CO₂-footprint) bijhouden en hierover rapporteren. Niet alleen overheidsorganen zoals de omgevingsdienst controleren hier steeds meer op, ook zorgverzekeraars stellen steeds strengere eisen.

Ambitie en doelstellingen

In het tweede kwartaal van 2025 lanceert Topaz haar herijkte strategie. Hier is ook expliciet duurzaamheid in opgenomen, namelijk onder het thema 'Nu zorgen voor de generatie van morgen'. Hierin is uitgesproken dat Topaz gaat en staat in de meest brede zin voor de gezondheid en het welzijn van mensen (cliënten, naasten, vrijwilligers en medewerkers), zowel binnen als buiten Topaz. *De gezondheid en het welzijn van mensen is niet los te zien van het milieu waarin wij leven en dit vraagt dus ook om zorg voor ons milieu en dat van volgende generaties.*

Om invulling te geven aan deze strategie, te voldoen aan wet- en regelgeving en duurzame bedrijfsvoering te stimuleren kiest Topaz er voor om in lijn met de doelen uit de Green Deal in te zetten op:

1. 55% CO₂-reductie vóór 2030 t.o.v. 2018 (en klimaatneutraal 2050);
2. Minimaal 25% minder restafval in 2026 en minimaal 50% minder primair grondstoffenverbruik in 2030 (en 100% circulaire zorg in 2050). Dit betreft o.a. minder

gebruik van (medische) hulpmiddelen, hergebruik boven wegwerp en duurzaam inkoopbeleid, voeding en mobiliteit;

3. Terugbrengen van de milieubelasting door medicatie(gebruik);
4. Actief inzetten op gezondheidsbevordering van medewerkers, cliënten en patiënten;
5. Bewustwording en kennis over het belang van duurzame zorg en diens bijdrage aan klimaatverandering te vergroten.

Aanpak

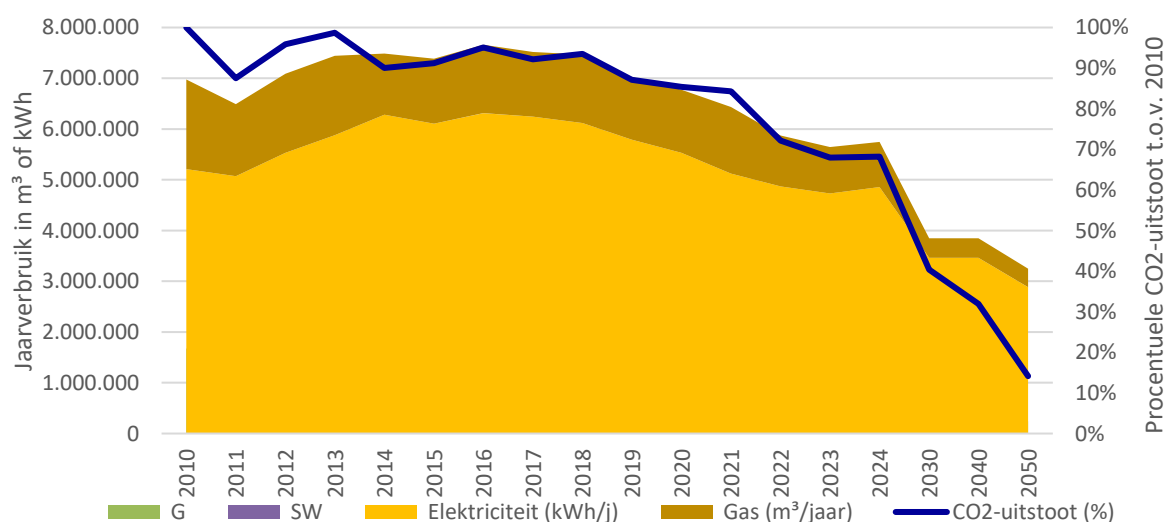
De doelstellingen uit de Green Deal dienen als uitgangspunt voor onze duurzaamheid aanpak. Om een gestructureerde invulling te kunnen geven aan deze doelen werkt Topaz met het certificeerbare milieumanagementsysteem 'De Milieuthermometer Zorg' (MTZ) van de organisatie Milieu Platform Zorg (MPZ). Deze organisatie houdt zich bezig met de verduurzaming van de zorg door kennis en hulpmiddelen beschikbaar te stellen als ook onderlinge netwerken te faciliteren. De Milieuthermometer Zorg beslaat zo'n 100 milieueisen, sommige verplicht en sommige optioneel, verdeeld over 14 verschillende thema's (o.a. management, energie, afval, vervoer, voeding, communicatie, vastgoed, reiniging & inkoop).

Het instrument kent verschillende niveaus (MPZ, 2025):

- Bronzen niveau: net iets meer doen dan het voldoen aan milieuwetgeving.
- Zilveren niveau: focust ook op duurzaam inkopen en vereist nog meer commitment van directies.
- Gouden niveau: grotere focus op duurzaam bouwen, transparantie verslaglegging en duurzaamheid volledig opgenomen in bedrijfscultuur.

Waar staan we nu?

In figuur 1 is te zien dat tussen 2010 en 2020 voor het vastgoed van Topaz al 15% CO₂-reductie is gerealiseerd. Dit is een derde van de reductie die voor 2030 gerealiseerd moet worden, wat wel aangeeft dat er nu grotere stappen gezet moeten gaan worden in de komende 5 jaar.

Figuur 1: Historisch en verwacht energiegebruik en CO₂-uitstoot

Bij de start van dit duurzaamheidsbeleid (april 2025) staat Topaz op het punt zich te laten keuren voor het Bronzen niveau binnen de Milieuthermometer Zorg. Hiervoor voldoet Topaz aan 35 verplichte eisen en minimaal 18 extra eisen. Topaz voldoet onder andere aan:

- Het scheiden van meer dan 18 afvalstromen;
- Het faciliteren van duurzame vervoersmogelijkheden (elektrisch vervoer, deelfietsen, / verstrekken van NS Business Cards)
- Het inkopen van minder milieubelastende voedingsmiddelen (10% verplicht, 26% werkelijk);
- Veilige opslag en omgang van reinigingsmiddelen en gevaarlijke stoffen;
- Het gebruiken van duurzame reinigingsmiddelen 35% verplicht, 38% werkelijk);
- Milieuvriendelijke onkruidbestrijding;
- Medicijnresten niet in het afvalwater;

Hoe verder?

Topaz heeft de ambitie uitgesproken om na het Bronzen niveau ook te willen gaan voor het Zilveren niveau. Om hier langzaam naar toe te werken en borging van huidige maatregelen te creëren integreren we de PDCA-cyclus (*Plan-Do-Check-Act*). Als onderdeel van het Bronzen niveau heeft Topaz hierbij al meerdere actieplannen inclusief maatregelen per thema opgesteld. Deze plannen helpen bij de uitvoering van duurzaamheidsmaatregelen volgens de PDCA-cyclus.

De volgende plannen zijn opgesteld:

- Afvalpreventieplan 2023-2028 (herzien met data uit 2024)
- Plan en evaluatie duurzame voeding 2024-2028
- Duurzaam schoonmaakplan 2024-2028
- Actieplan duurzame mobiliteit 2025-2026 (ter aanvulling op mobiliteitsbeleid)
- Duurzaam inkoopplan 2025-2029
- Communicatieplan duurzaamheid 2024-2028 (inclusief jaarlijkse contentkalender)

Deze plannen inclusief concrete maatregelen zijn onderdeel van dit duurzaamheidsbeleid, helpen bij het vormen van het jaarlijkse programmaplan en worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

Verankering doelen

Duurzaamheid en de gestelde doelen gaan als een saté prikker door alle processen van de organisatie. Om een succesvol duurzaamheidsbeleid te bewerkstelligen is het dan ook belangrijk dat deze goed verankerd is in de gehele organisatie. Een mooi startpunt hiervan is het opnemen van duurzaamheid in de strategie.

Verantwoordelijken

Raad van Bestuur: De Raad van Bestuur is de opdrachtgever en eindverantwoordelijke voor de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid. Zij stellen de missie en visie van de organisatie vast en bepalen het bestuurlijk draagvlak voor duurzaamheid.

Directie en onderliggende managementlaag: Een vereiste voor een succesvol duurzaamheidsbeleid is het uitdragen van het belang van duurzaamheid door de managers.

Zij sturen de verschillende afdelingen aan en dragen daarmee bij aan bewustwording. Hiervoor is het noodzakelijk dat zij medewerkers op de hoogte houden en stellen van het betreffende duurzaamheidsbeleid, de uitvoering/naleving ervan en de te verwachte veranderingen.

Projectgroep duurzaamheid: De projectgroep duurzaamheid bestaat uit verschillende vertegenwoordigers van verschillende afdelingen en disciplines binnen Topaz. Op dit moment bestaat de projectgroep uit: coördinator facilitaire services, senior inkoper, één teamleider facilitair, projectleider huisvesting & techniek, culinair coach, teamleider zorg (vacant) en de projectleider duurzaamheid. De projectgroep zorgt voor een versnelde integratie van duurzaamheidsprincipes binnen de organisatie en is verantwoordelijk voor het opzetten, implementeren en evalueren van de actieplannen.

Duurzaamheidscoördinator: De duurzaamheidscoördinator is verantwoordelijk voor de MTZ en het initiëren van de verschillende duurzaamheid thema's en activiteiten om zo draagvlak en bewustwording te creëren. Deze functionaris houdt het lange termijnperspectief bij, stuurt bij en rapporteert over de voortgang. Tevens fungeert deze als kennishebber op het gebied van duurzaamheid en de gezondheidsbevorderende omgeving en onderhoudt het contact met kenniscentra en andere (zorg)organisaties.

Werkwijze

In toewerking naar het Bronzen niveau van de MTZ waren de projectgroep duurzaamheid en projectleider duurzaamheid aan zet. De eisen nodig voor het Bronzen niveau werden naar thema verdeeld onder de bijpassende functies van de projectgroep leden. Een half jaar voor de Bronzen keuring kwam de uitvoer van eisen in een versnelling en werden er weekstarts ingevoerd om de voortgang te waarborgen.

Om het behoud van de huidig ingevoerde maatregelen en verdere implementatie van duurzaamheid stappen te borgen wordt er jaarlijks door de projectgroep een programmaplan opgesteld wat dient als de 'duurzaamheid agenda' van dat jaar. Dit programmaplan wordt opgesteld aan de hand van de maatregelen in de actieplannen per thema en in lijn met het duurzaamheidsbeleid. Hier kan ook eind jaarlijks verantwoording op worden afgelegd.

Draagvlak

Verduurzaming vraagt om (gedrag)verandering zowel vanaf de werkvloer (bottom-up) als vanaf het management (top-down).

Belangrijke pijlers hierin zijn:

- Men is bewust van duurzaamheid en wordt gewoonte;
- Duurzaam handelen de makkelijkste en meest aantrekkelijke keuze maken (beleid);
- Duurzame acties zijn zichtbaar en worden beloond;

Niet iedereen hoeft intrinsiek gemotiveerd te zijn, zolang duurzaam gedrag de norm wordt. Dit bereiken we door drempels te verlagen en in te zetten op Green Teams die projectmatig, praktisch en laagdrempelig te werk gaan. Focus ligt hier op het viertal van ieder (klein) succes en deze uitsmeren als een olievlek naar andere afdelingen/locaties.

Rapportage

Sinds 2023 is duurzaamheid een vast hoofdstuk/onderdeel van het jaarverslag. Hierin vindt een terugblik op het afgelopen jaar plaats en wat daarin is bereikt (inclusief milieu impact uit

milieubarometer) als ook een blik op de plannen voor het komende jaar. Sinds 2024 wordt er ook een losstaand duurzaamheidsverslag gemaakt in de vorm van een visualisatie/poster. Deze wordt zowel intern gedeeld als ook onder 'Duurzaamheid' op Topaz.nl gedeeld.

Financiën

Door stijgende kosten en strengere duurzaamheidseisen van overheden en organisaties, zoals omgevingsdiensten en verzekeraars, is het van belang dat Topaz investeert in een toekomstbestendige en maatschappelijk verantwoorde dienstverlening. Dit omvat onder andere het naleven van veranderende wet- en regelgeving en het spreiden van investeringen om aan duurzaamheidseisen, zoals energiecontroles, te voldoen.

Kosten als onderdeel van de MTZ zijn inmiddels onderdeel van de reguliere exploitatiekosten. Reguliere ge- en verbruiksgoederen met duurzame kenmerken zijn onderdeel van de reguliere exploitatiekosten. Voorbeelden zijn milieuvriendelijk papier, biologisch katoen en milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen.

Het overgrote deel zijn technische investeringen aan het vastgoed. Alle maatregelen met betrekking tot het verlagen van de CO2 uitstoot zijn opgenomen in de CO2 routekaart, welke per jaar met het reguliere begrotingsproces van het MJOP ter goedkeuring wordt aangeboden. Het betreffen hier investeringen tot 2033 van circa € 5,6 miljoen euro (en voor de komende 4 jaar 3 mln.). Veel maatregelen en investeringen verdienen zich binnen 5 tot 10 jaar terug door lagere energie- en/of onderhoudskosten.

Literatuurlijst

- Milieu Platform Zorg. (2022).
Green Deal Zorg. Opgehaald van MPZ milieuplatform zorg:
<https://milieuplatformzorg.nl/green-deal/>
- Milieu Platform zorg. (2024).
Wetgeving en subsidies. Opgehaald van MPZ milieuplatform zorg:
<https://milieuplatformzorg.nl/bibliotheek/wetgeving-en-subsidies/>
- Milieu Platform zorg. (2025).
Milieuthermometer Zorg. Opgehaald van MPZ milieuplatform zorg:
<https://milieuplatformzorg.nl/milieuthermometer/>
- RIVM. (z.d.).
Klimaat en gezondheid. Opgehaald van Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu: <https://www.rivm.nl/klimaat-en-gezondheid>
- WHO. (2021).
COP26 special report on climate change and health: the health argument for climate action . Geneva: World Health Organization. Opgehaald van
<https://www.who.int/publications/i/item/9789240036727>